

LA PLOMA CULTA

A COLORS DEL TERRITORI observem la realitat LGBTI des de tots els seus àmbits, i un d'ells, sens dubte, és el de l'art i les lletres. En el darrer número vam encetar una secció pomposament anomenada «La ploma culta», que de la mà de la fina ploma de la *Jacqueline de Tortosà*— una antiga reinona literada vinguda a menys, en les seves pròpies paraules—, ens acosta amb un llenguatge desenfadat i irònic a aquesta realitat 'cultíssima' LGBTI catalana. Segona entrega: la darrera novel·la gai a Catalunya.

ENTRE LES REEDICIONS I LA NARRATIVA **QUEER** LA NOVEL·LA GAI CATALANA

per *Jacqueline de Tortosà*

Benvolgudes totes. Davant de les innumerables mostres d'afecte que he rebut aquests últims mesos, i tot i la meua negativa inicial a delectar-vos amb les meves recomanacions canòniques i xafarderies vàries de la nostra tan gai cultura —tenia uns cruiximents, propis de l'edat, que em turmentaven d'una manera quasi extàtica—, m'ho he repensat i, aprofitant que aquests dies m'acaronen l'entrecreu una suau brisa rejuenidora, reprendré els meus escrits. Així que, aixequem el cap del pas de torsos nus i deixeu-vos penetrar, novament, pels efluis de l'art.

Poetes i poetesses que s'han passat al cantó fosc

Aquest cop, i després de l'èxit del meu article sobre el teatre gai català, em disposaré a parlar d'un gènere més consumit, més *mainstream*, que dirien les polles desplomades consumidoras de realitats prefigurades protagonitzades per *troups de drags queens* foranes. Es tracta —les lloques més *lleterades* ja ho hauran encertat— de la novel·la, un gènere, com tots, fluid. No exempt de sorprendre'ns constantment, en un món on la sorpresa ja forma part de l'abúlia quotidiana. Ens ho confirmen les recents novetats que ens han portat poetes i poetesses que s'han passat al cantó fosc. Per experimentar? Per vendre més? En tot cas, ens han deixat treballs tan reeixits com l'aclamada *Permagel* (2018)

d'Eva Baltasar, on la rigidesa del cinisme suïcida de la protagonista s'intenta escolar en forma de flux per les esclatxes del seu iceberg intern. Esperem amb ànsia les dues pròximes entregues de la seva trilogia.

Un altre cas reeixit és el de l'*artistassa* Carles Rebassa (quina vulgaritat, sense pretendre-ho m'ha sortit un rodolí). Recentment guardonat amb el Premi Carles Riba de Poesia, va publicar farà una mica més d'un parell d'anys *Eren ells* (2016), la seva obra més prosaica, però com en tots els casos de trànsfugues del gènere, amb una precisió de rellotgeria en l'ús del llenguatge a la qual la novel·la actual no ens té tan acostumats. *Eren ells* ens explica una història de joves exclosos per ser gais a la Palma d'ara —tot i que, digueu-me *jovefòbica* si voleu, dubto molt que els *mil·lenials* de l'illa de la calma, avui en dia, emprin un llenguatge tan ric—. El llibre té moments preciosos, i és molt recomanable, tot i que, com a *Permagel*, no tot són flors i violes, i la crueltat, que de vegades apareix com un instint de supervivència, aflora despietadament.

Altres dues obres remarcables de poetes desviats del recte camí de la lírica són *Eva, Túrmix Ginebra* (2016) de Joan Duran, protagonitzada per tres transvestides al Sitges dels anys setanta, i que m'ha fet venir records d'èpoques passades, on una no sap si

vol tornar. L'altra és *Principi d'incertesa* (2015) de Martí Sales, una mena de plagueta amb reflexions sobre l'escriptura i textos molt intensos que m'ha recordat aquelles novel·les que sortien també als setanta, com *l'Adolescent de sal* (1975) de Biel Mesquida.

Una narrativa *queer*

De fet, a casa nostra les narratives *queer* estan de moda i es promocionen activament com mai. Les velles glòries es reediten, i es reben i venen com xurros. Exemple d'això són les noves edicions de butxaca del mencionat Mesquida, amb el seu *Adolescent de sal* (2013), o la de *Tots els contes* (2018) de la reinona Moix, amb dos excel·lents pròlegs, un de nou de Julià Guillamón, i el que ja constava a l'edició de 2003, de Pere Gimferrer. Al Moix, l'any passat, també li van reeditar amb tapa més dura *El dia que va morir Marilyn* (2018), apareguda per primer cop el 1969. No m'aturaré ara a parlar d'aquestes obres canòniques que tota *mariculta* nostrada hauria d'haver llegit i que, juntament amb *L'Anarquista nu* (1979) del malaguanyat Lluís Fernández, formen la triada novel·lística gai per excel·lència dels anys setanta. Això, ho deixo per més endavant.

Un cas apart el trobem amb el preciós David Vilaseca (com ens ha enamorat a totes amb les seves aventures de fresca il·lustrada per un Londres de llocs de *cruising* que segurament ja no existeixen) i les seves autoanàlisis —de vegades pot ser contraproduent conèixer-se massa— plenes d'humanitat i dosis de bona literatura; un autor quasi desconegut fins fa poc. (Una va tenir la sort de llegir *L'aprenentatge de la soledat* (2008), Premi Octubre 2007, precisament en un moment en què m'hi sentia de sola, i a mesura que avançava en una lectura que m'atrapava, no entenia que aquella obra fos pràcticament desconeguda.) Per sort, aquella primera novel·la va aparèixer reeditada a *Els homes i els dies* (2017), juntament amb una segona part inèdita que també ha fet les delícies de servidora. Les *mariques* àvids de lectures bordes en la nostra llengua només podem estar-li agraïdes per haver existit.

Carles Rebassa

Eva Baltasar

Daniel O'Hara

Recuperem un autor caigut en el silenci

El Vilaseca, finalment, ha tingut sort, i se li ha valorat el seu treball d'alguna manera, però de vegades, altres autors s'editen, es promocionen i després ve el silenci. Igual em va passar a mi, una artista coneguda internacionalment que va caure per un precipici de despropòsits fins a convertir-se en una absoluta desconeguda, i encara gràcies que em deixen escriure en aquest *fanzine*, o ja no se'n diu així? Per tant, per deferència a mi i a tots aquells que després d'un paper airós en la vida cultural se'ns ha menystingut, us parlaré d'un autor que té tres novel·les, a parer meu —i jo sempre tinc raó—, molt decents i rabiosament divertides, que fa temps que ha emmudit la seva veu i vull que torni. Es tracta, i segurament cap de vosaltres se'n recordarà, de Daniel O'Hara, guanyador, com el nostre David, del Premi Octubre, però l'any 2011.

En la primera novel·la, *El dia del client* (2005), un actor frustrat i enamorat del seu pare deambula per saunes i llocs de *cruising* de Barcelona. En la segona, *La cançó de l'estiu* (2008), un personatge gras, a prop dels 40, fa un viatge amb la colla del seu germà, un gai guapo, esportista i feliçment casat. Finalment, a la tercera novel·la, *Dependent ben plantat per a hereu sobiranista* (2012), un jove xarnego fracassa en l'intent d'ascendir socialment a través d'una relació amb un advocat d'ascendència catalana. (Crec que us he explicat massa coses dels arguments, i he tornat a fer uns *spoilers* que dirien les joves absorbides per vides digitals fetes d'imatges poc desimboltes, però confio en què no recordeu aquestes paraules quan us aboqueu a llegir els llibres demà mateix.)

Així, els protagonistes de les tres novel·les, de caràcter satíric i que em van fer treure de lloc la pròtesi dental més d'una vegada, són personatges amb tendències autodestructives, condicionats pel desig i l'autohomofòbia, i on no hi ha una aspiració per can-

viar o esdevenir exitosos, sinó per satisfer les necessitats i omplir de la millor manera l'angoixa, tot i la seva gran necessitat d'afecte. En una entrevista li van preguntar a l'autor sobre aquesta visió gens positivista i anticomunitarista dels personatges gais de les seves novel·les: «Creu que afectarà la imatge del col·lectiu gai?» i O'Hara va contestar d'una manera que descriu molt bé la seva ironia: «Tractant-se d'un llibre, i a més en català, no».

Qüestionar-se la pròpia felicitat

Com hem vist, els personatges d'O'Hara, estan al marge de què vol dir ser socialment acceptable, i seguint les dives *queer* Jack Halberstam o Sara Ahmed, són una representació de l'art *queer* del fracàs i posen en qüestió què entenem per felicitat, i des de quins paràmetres construïm escales de valors. (Sí, una és llegida en qüestions que l'interpel·len.)

En fi, en aquestes línies he volgut parlar una mica de les darres incorporacions narratives a la nostra cultura *queer*, la qual cosa és difícil perquè les novetats surten tan de pressa que una no dona l'abast i ja no llegeix amb l'agilitat dels seus anys gloriosos de joventut i es fa cada cop més mandrosa. Just ara torno de la llibreria de comprar-me un llibre que acaba de sortir, *Del desig* (2019), uns diaris que el crític Joan Ferraté es veu que tenia amagats no sé on i on parla d'un amant que tenia de jove. A veure si la seva lectura em revifa una mica el foc que mai se m'ha apagat del tot malgrat els anys. Si no, sempre puc tancar els ulls i imaginar-me amb el Vilaseca recorrent el Londres dels anys noranta.

Com sempre, podeu enviar-me crítiques i comentaris al correu de COLORS DEL TERRITORI, a l'atenció de la, sempre vostra, Jacqueline. ■

Martí Sales.

Joan Duran.

David Vilaseca.

LA INTERSECCIONALITAT
UNA NOVA FRONTERA

La interseccionalitat explica com les diferents formes d'opressió de la societat derivades de la intolerància, com poden ser l'homofòbia, la transfòbia, el sexisme, el racisme, la xenofòbia o el capacitisme, no actuen de manera independent sinó que estan interrelacionades, i en certs contextos socials creen un sistema d'opressió i discriminació que estigmatitza a part de la societat.

per Ricardo Saavedra

Identitats entrecruades no normatives

Imaginem per un moment una persona homosexual: un home gai, àrab i musulmà; possiblement patirà negació i persecució per la seva orientació sexual, el país d'origen i la seva religió. Aquest simple exercici d'imaginació ens permetrà fer una aproximació al què implica tractar i acompanyar persones amb identitats entrecruades, les quals es situen entre el límit del privilegi i la opressió, doncs sovint pateixen l'exclusió i privació de drets per tenir unes identitats que pertanyen a una minoria o grup assenyalat pels prejudicis i l'estigma.

Hem de ser capaços de repensar i reflexionar sobre els nostres privilegis i els drets que se'ns donen o que se'ns neguen, que estan relacionats amb el què som o representem, en funció de la nostra socialització i l'atribució a aquell

grup al que pertanyem. Això ens pot suposar tenir un camí planer per desenvolupar-nos i assolir els nostres objectius com a persones o, pel contrari, trobar molts obstacles per arribar-hi.

Compartir lluites

La interseccionalitat possibilita un enfocament plural de les diversitats, ja que la tolerància està condicionada per la norma i s'adapta al que està ben vist, d'acord amb el que ha estat tradicionalment acceptat i atribuït com a natural. Per això, les opressions estan estretament relacionades entre elles i una persona serà més vulnerable o estarà en risc d'exclusió social quan pertanyi a més d'un grup tradicionalment marginat. També el context on naixem i creixem pot determinar el nostre desenvolupament en la mesura que ser d'una determinada procedència condicionarà l'accés a recursos i drets.